

NARODNI DNEVNIK

Izbija vsak dan opoldne, izveniš nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20,-, inozemstvo Din 30,-

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 23.
D-RAVNISTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.
TELEFON STEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znesek za odgovor. Račun pri poštmem ček. uradu št. 12.633.

Z demagogi o in grožnjami.

Nobena stvar ni za slabost politične stranke bolj značilna, ko demagogija. Je to skrajno sredstvo, ki se ga poslužuje samo stranka, ki je obupala nad lastnim programom. Že celo pa je demagogija slabo izpričevalo za stranko, ki je bila nekoč na vladi, ker v tem slučaju dokazuje, da se je začela za stranko pov navzdol in doba absolutne dekadence.

Na to pot je zašla SDS, ko je vložila svoj demagogičen predlog, da se mora že s prvim januarjem odpraviti dohodnina. In da je bila demagogija tega predloga bolj očitna, je vseboval samo dva člena, da je ves svet videl, da SDS ne ve, kako ta predlog spravili v sklad s proračunom. Kajti sedanji proračun velja do konca aprila in jasno je, da je mogoča njegova izprememba le tedaj, če je absolutno sigurno, da ne bo lrpelo ravnovesje proračuna. SDS pa je vse to namenoma prezrla in si ni nihi najmanj ubijala glave, kje naj država dobi denar za črtano dohodnino, ker je imela v mislih samo eno stvar, kako bi se z najbolj kričavo gesto upeljala pri nerazsodni masi kot njena edina prava zaščitnica.

S to svojo demagogijo pa je dosegla SDS čisto nasproten efekt, ker je sedaj javnost spoznala, da je to neresna stranka, ki ne spoštuje niti glavne ljudske pravice — proračuna. V lepe razmere bi prišli, če bi bilo mogoče menjati proračun, kadar se kaki stranki zahoče. Kar na lepem bi mogli priti do novih davkov, ker bi bil podan precedenčni slučaj, da bi mogla vladna večina vsak hip povečati ljudska bremena.

Nič manj ko demagogija s takojšnjo odpravo dohodnine, pa diskvalificirajo neslano »seljaško demokracijo« njene grožnje. Če ne bo njen absolutno nemogoč predlog takoj sprejet, bo zapustila opozicijska skupščina, preklicala Vidovdanske ustavo in se priznala k federativni skupini. Opozicija se ne sramuje s temi lahkomišljenimi grožnjami povedati vsej javnosti, da so njena načela vsak hip izpremenljiva, ona se ne sremuje priznati, da ne pozna načelne borbe, temveč le politično konjunkturo.

Ali je mar federativno načelo pravilno, ker ni skupščina kasirala od prejšnje skupščine pravilno sprejet proračun, ali bi morda postala federativna misel napačna, če bi skupščina pogazila pravico prejšnje skupščine! In kako to? Ko je bila SDS v vladi in so plačevali prečanski kraji prav tisto dohodnino ko danes, ali je bila morda takrat federacija bolj napačna ko danes? Takrat so pomagali esdecsarji v zapor vsem onim, ki so se upirali njih preliranemu centralizmu, danes pa naj bi bili grešniki tisti, ki so verjeli njih naukom? Kaj hoče SDS proglašati politično nedoslednost kot ideal? Ali kaže danes izpovedati to, za kar je včasih preganjala Radića?

Opozicija lasti sebi pravico do vlade in zlasti g. Pribičević je že več ko enkrat dejal, da vsled tega, ker je njegova stranka edina prava izvrševalnica Vidovdanske ustave. Sedaj pa nakrat grožnja s preklicem te ustave. Da ni ta ustava popolna, da je potrebna revizija, so nasprotniki SDS dosedaj še vedno brezuspešno dokazovali g. Pribičeviću. Ali so ga mar sedaj prepričali? Ali je postal šef SDS očiten spokornik?

Zato gospodje bodite jasni: Ali ste za federacijo, ali niste? Ali ste za Vidovdanske ustavo ali niste? Eno ali drugo, ker grožnje so primerne le za po-

Relativno večino dobila v Mariboru — SLS.

Maribor, 18. dec. Od 7352 volivnih upravičencev se je udeležilo volitev 5950 volivcev, ali okroglo 75 odstotkov. Rezultat volitev je bil:

SLS	1858 glasov,
socialisti	1737 glasov,
SDS	881 glasov,
Nemci	736 glasov,
NRS	234 glasov,
obrtniki	190 glasov,
NSS	172 glasov,
kununisti	147 glasov.

Mandatov dobe: SLS 14, socialisti 12, SDS 6, Nemci 5, NRS, obrtniki, komunizti in nar. socialisti po enega. (Vsled vezave je dobila SLS enega več, radikalni pa so enega izgubili.)

Včerajšnje volitve pomenijo brezdvomno za SLS velik uspeh. Da je postala SLS v mestu Mariboru večinska stranka, je vsekakor uspeh, ki je vreden pohvala. Boj se je v glavnem vršil le med SLS in socialisti. Za SLS je bil boj težaven, ker je vladna stranka in so mogli socialisti igrati z vsemi registri demagogije. Že celo pa je bila težka pozicija SLS, ker so bili lik pred volitvami objavljeni novi oblastni davki. Če je SLS kljub temu zmagala, po-

tem je to predvsem zasluga njenega vesnega in dobrega dela v občini. Proti dr. Leskovarju ni mogla postaviti nobena druga stranka enako močne osebnosti in v tem je glaven vzrok, da je osvojila SLS Maribor.

Socialisti so zbrali na škodo komunistov skoraj vse, kar je bilo mogoče dobiti. Mislimo pa, da te številke nikdar več ne dosežejo, ker je le malo verjetno, da bi bili še kdaj v tako ugodni poziciji. Enako pa je tudi res, da samo kričanje ne drži dolgo.

SDS je padla na tretje mesto in na usodo Maribora ne more imeti več posebnega vpliva.

Druge stranke so imele vsled dominantnega boja med SLS in socialisti zelo težko stališče. Če so kljub temu zbrali radikalni 234 glasov, je to dokaz, da še dolgo niso izrabili vseh možnosti napredka.

Druga pa je stvar, če bo novi občinski svet ljudi delazmožen. Pohvala, ki so jo doživeli socialisti v esdecsarskih listih, dokazuje, da so socialisti iz mržnje do klerikalizma pozabili na socializem in da na njih lojalno sodelovanje na računati.

Silen mraz po vsej Evropi.

Zagreb, 19. dec. V vsem dalmalin-skem Primorju je nastopila huda zima. V Splitu ne pomnijo lake zime, kakor je zavladała te dni. Temperatura je bila včeraj zjutraj — 7 stopinj, zvečer pa je bilo še hujše. V vsej Bosni je strašen mraz. Sneg pada že dva dni. Promet je otežen. Vlaki prihajajo z velikimi zamudami. Posebno je otežkočen promet čez Ivan Planino in pa na progi Užice—Vardište. Ko je nastopil mraz, so se začela pojavljati krčela volkov. Kmetje se jim ne morejo ubraniti. V vsej Hrvatski in Slavoniji je temperatura padla na 4 do 6 stopinj pod ničlo. V Zagrebu je bilo včeraj zjutraj — 8 stopinj, v Beogradu — 11, v Sarajevu — 12, v Brodu — 11, v Milrovici — 10, v Mariboru — 8. V Zagreb prihajajo

vlakci z velikimi zamudami, posebno Like in Dalmacije, kjer je velik sneg. Tudi vlaki iz Beograda zakasnevaajo.

Dunaj, 19. dec. Na Dunaju je strašno slabo vreme. Sneg gre že neprestano 48 ur. Take zime že ni bilo od l. 1914-1915. Iz vse Avstrije prihajajo vesti o hudi zimi, prav tako tudi s Češke, Poljske, Madjarske in iz Nemčije. Včeraj zjutraj je bilo na Dunaju — 8 stopinj, sinoči pa — 11, v Berlinu je — 10 stopinj, v Königsbergu — 22. V gorskih krajih posebno na Tirolskem je padla temperatura na — 30 stopinj. V Krušnih gorah pada sneg že 60 ur. Tudi na Francoskem je hud mraz: v Parizu — 10 stopinj, v Orleansu — 11, v Nancyju — 14, v Vogezih — 20 in celo v Bordeauxu in Marseillu — 5 stopinj.

SEJA GLAVNEGA ODBORA DEMOKRATSKE STRANKE.

Beograd, 19. dec. Včeraj od 10. do 12. se je vršila seja glavnega odbora Demokratske stranke, ki ji je predsedoval Ljuba Davidović. Na seji je poslanec Pecić poročal o sporu dveh okrožnih odborov v beograjskem okrožju. Vodila se je o tem daljša razprava, nakar je bil določen Dukanac, da reši spor.

Nesoglasja so nastala tudi v okrožju spodnjega Banata. Predsednik tamošnjega okrožnega odbora je podal ostavko, ker se je brez njegove vednosti vršila seja okrožnega odbora v Pančevu. Njegova ostavka je bila sprejeta. — Dalje je glavni odbor razpravljaj o pritožbi kluba železničarjev demokratov. Železničarji se priložujejo, da jih redu-

litične otroke, ki mislijo, da ima svet strah pred praznimi grožnjami.

Ne z demagogijo in ne z grožnjami ni mogoče voditi pozitivne politike, temveč le z načelnim bojem in resnim delom. In če se SDS kljub temu zaleka h demagogiji in grožnjam, potem je to samo dokaz, da je brez načel in nespособna za resno delo in da je zato na robu propada, ker ne vzdrži več bivanja v opoziciji.

In to spoznanje je edin efekt teh groženj in demagogije in za to spoznanje smo SDS le hvaležni.

cirajo in brez potrebe premeščajo samo zato, ker so demokrati. Glavni odbor je sklenil, da se glede tega vložijo pritožba na prometnega ministra. — Prečitan je bil dopis beograjskega centralnega odbora glede na sklep glavnega odbora, da se vprašanje predsednika beograjske občine za dva meseca odgodi. Po vsej verjetnosti bo v tem času že izdelan in sprejet zakon o občinah, ker ga bo obravnaval zakonodajni odbor v skrajšanem postopanju. O občinskem zakonu bo dr. Komanudi v kratkem obvestil glavni odbor.

JUBILEJ ČEKE.

Moskva, 19. dec. Včeraj je bila svečana proslava desetletnice obstoja GPU (glavne politične uprave), ali bivše Čeke. Ob tej priliki je bila vsa ustanova kakor tudi 25 njenih funkcionarjev odlikovanih z redom rdeče zastave.

NOVI NUNCIJ ZA PRAGO IMENOVAN.

Praga, 19. dec. Po vesteh iz Rima je papež sprejel v posebni avdienci češkega poslanika ministra Krofto in mu naznanil, da je za nuncijski v Pragi imenovan vnovič monsignor Marnaggi, ki odide te dni v Prago.

SPORTNE VESTI.

Beograd, 19. decembra. Včeraj je bila nogometna tekma med Jugoslavijo in Bastio, ki se je končala s 4:3.

Vprašanje dohodnine še ni rešeno.

Beograd, 19. dec. Včeraj je predsednik vlade Velja Vukičević prebil nedeljo v Beogradu v svojem kabinetu. V kabinet je prišel že dopoldne ob 12. pa ga je kralj sprejel v avdienci, ki je trajala poldrugo uro. Popoldne je Vukičević zopet prišel v svoj kabinet. Okoli pete ure se je začela tu seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o zakonu o neposrednih davkih in sicer v zvezi z delom skupščinskega odbora, ki proučuje ta zakon. Gre za vladno odločitev v vprašanju dohodninskega davka. Seja skupščinskega odbora je bila zaradi tega vprašanja do torka odgodena. Na zadnji seji odbora je minister trgovine in namestnik finančnega ministra dr. Spaho izjavil, da v vprašanju dohodnine ne more dati decidirane izjave, predno ne vpraša ministrskega sveta. Na včerajšnji seji vlado je bilo izraženo stališče, ki naj ga dr. Spaho kot zastopnik finančnega ministra zastopa pred skupščinskim odborom prihodnji tork.

Vlada je imela zaradi tega vprašanja zato že včeraj sejo, ker je danes sv. Nikolaj in bi bilo mnogo ministrov zaradi krstne slave oviranih udeležiti se seje. Na včerajšnji seji se je razpravljalo tudi o občinskem zakonu.

NOVI OBČINSKI ZAKON.

Beograd, 19. dec. Kakor se doznava iz vladnih krogov, bo novi občinski zakon imel dva dela: prvi del bo splošen, drugi del pa se bo nanašal na mestne občine. Splošni del zakona je že izdelan in obsega določbe o normaliziranju dela občin, o volitvah novih občinskih uprav, o konstituiranju uprav, o pristojnosti občinskih sodišč in občinskih samouprav itd. Drugi del zakona bo urejal mestne občine in se bo nanašal na tista mesta, ki imajo več ko 30.000 prebivalcev. Ta del zakona bo vlada sprejela v teku tega tedna, če mogoče še pred katoliškim božičem ali pa takoj po božiču. Projekt zakona bo na vsak način še pred novim letom izročen narodni skupščini, da o njem razpravlja in ga sprejme.

PREMALA SKRB ZA NAŠE KMETIJSTVO.

Beograd, 19. dec. Včeraj je »Srpsko poljoprivredno društvo priredilo konferenco strokovnjakov javnih delavcev našega gospodarstva v zvezi z letošnjimi proračunom. Poročal je dr. Dragutin Čosić, asistent na zemljedelski fakulteti. Podčrtal je, da je na skupnem našem izvozu, ki znaša okrog 8 milijard, naše poljedelstvo udeleženo s 6 milijardami. Pri našem proračunu, ki znaša 11 milijard, pa je udeleženo kmetijstvo neposredno s 5 in pol milijarde, torej s polovico. Za napredek poljedelstva je v proračunu poskrbljeno samo z 0.27 odstotka, skupaj z veterinarstvom pa z 0.41 odstotka. Ta grana gospodarstva do naša proračunu preko 50 odstotkov, za napredek proizvajanja pa dobiva samo tako majhno vsoto.

Pri nas vlada povsod nestrokovnjaštvo. Naše kmetijske šole dobe v vsem 2.200.000 Din, med tem ko dobe na Češkem iste šole preko 30 milijonov. Od 371 kmetijskih referentov jih je ostalo v novem proračunu samo še 33. Naši kmetijski proizvođači so tako slabi, da preti nevarnost, da jih ne bomo mogli v inozemstvu več prodati.

Po tem referatu je bilo sklenjeno, da se začne energična akcija zaboljšanje našega kmetijstva.

Referent Čosić je bil pooblaščen, da intervenira v pristojnih krogih.

Svečana otvoritev novih prostorov Zbornice za TOI

8 svečano sejo je včeraj otvorila naša služna Zbornica za trgovino, obrt in industrijo svoje nove prostore. Z vso pravico je to storila, ker so ti novi prostori v slavo in čast slovenskim gospodarskim krogom, obenem pa ponovna pesem o tvorilni sili slovenskega genija.

Ti novi prostori pričajo glasno in zgovorno, da slovenski gospodarski krogi tudi v času težkih gospodarskih kriz niso pozabili na svojo lepo dolžnost do slovenske umetne sili. Ostali so njeni mecenji, ko nekdanj in tako omogočili umetniški spomenik, ki bo še poznim rodovom v ponos, a obenem tudi v spomin, da ne pozabijo na delo za slovensko umetnost. Najsi anejši tradiciji trgovstva in obrtništva so ostali zvesti naši gospodarski krogi, ko so se odločili, da prepuste pri zgradbi novih prostorov prvo besedo le — umetniku. Bili so širokopotezni in zavrgli vsako malenkostnost in tako omogočili, da je najlepša umetniška misel zablestela tudi v najlepšem materialu.

In tako smo dobili Slovenci umetnino, kakršni ni para daleč naokoli. Popolna do zadnje podrobnosti je ta velika umetnina in tako bogata na divnih zamislih, tako očarujoča po svoji dovršenosti izdelavi, da mora zastrmeti tudi najbolj razvajeno oko od kulture prenasičenega tujca.

A kar je v naš največji ponos, je to, da je vsa ta velika skupina umetnin vseskozi slovenska. Slovenska je zamisel, slovenski je material in samo slovenske roke so to lepo izdelale. Ni bolj slovenskih prostorov v Ljubljani, kakor so naši zbornični, ker so vseskozi samo delo slovenskega uma in slovenskih rok ter samo iz slovenskega kamna in lesa.

Zbornica pa je še prav posebej lahko ponosna na svoje nove prostore, ker so ti jasen dokaz, na kako visoki stopnji je slovenski obrtnik in industrialec. Dobro bi bilo, da bi si Beograd in drugi kraji Jugoslavije ogledali nove zbornične prostore in da bi potem videli, kako silen greh proti državi in vsemu narodu so zagrešili, ko so prepustili, da obnavljajo jugoslovansko prestolico skoro izključno le Francozi in Dunajčani. Cenejše in eksaktnije delo bi dobili iz Slovenije in od davkoplačevalcev trdo zaslužen in težko znošen denar bi ostal v državi.

Spontano je slavnostna otvoritev novih zborničnih prostorov izzvenela v globokem poklonu pred umetniško silo ustvaritelja vse te očarljive lepote — pred umetnikom Plečnikom. S poštvovalnostjo, ki ji ni primere, je posvetil svoje izredne sposobnosti velikega delu in z ljubeznijo do umetnosti in slovenskega naroda, ki jo zmore le najbolj globok duh, je ustvaril Slovincem spomenik, ki

bi bil v ponos prvim kulturnim narodom na svetu.

Odkril je naši javnosti, kako divne zaklade hrani naša zemlja in pokrazil je svetu, da sta slovenski obrtnik in industrialec kos vsaki nalogi.

Vožnja, kakr njegov umetvor, je z sluga profesorja Jelačnika in zaključimo z njegovimi besedami, da bodo kamno govornila o njegovem uspehu in o zaslugi naše Zbornice, da je vse te umetv re omogočila.

V krasni novi zbornični palači je otvoril predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Jelačin Ivan ml. slavnostno sejo.

Pozdravil je vse navzoče in imenoval ljube knežskoča dr. Jegliča, vel. župana dr. Vodopivec, divizionarja gen. Kalafatičiča, zastopnika občesnega odbora dr. Adlešiča, zastopnike tujih držav, zastopnika mesta Ljubljane, zastopnike raznih uradov, vse ostale odlične goste ter na konec tudi novo izvoljene zbornične svetnike.

Nato je predlagal pozdravno brzojavko Nj. Vel. kralju, čemur je skupščina z glasnim trikratnim živjo navdušeno pritrdila.

Nato je podal g. predsednik kratke historiat o postanku novih prostorov ter zlasti podčrtal veličanske zasluge prof. Plečnika in njegovega pomočnika arh. Tomažiča.

Novi zbornični prostori so dokaz, da se slovenski gospodarski krogi zavedajo svoje dolžnosti do celote in do slovenske kulture in da ne mislijo le na svoj gmoten dobiček. Ti prostori so dokaz, da hočejo biti slovenski trgovci, obrtniki in industrijci moderni Hansaati in v tem duhu se bo vršilo tudi delo novega zborničnega sveta.

Temperamentne in globoko zasnovane besede predsednika Jelačina je sprejela skupščina z glasnim odobravanjem.

Nato se je zahvalil za pozdrav veliki župan dr. Vodopivec ter sporočil, da je trgovinski minister dr. Spaho potrdil s brzojavko z dne 16. t. m. novo izvoljeno predsedstvo skupščine. S tem je Zbornica definitivno konstituirana in prosi vse zbornične svetnike, da naj v tej dvorani odločajo le gospodarski in stvarni interesi, dočim naj bodo strankarski pozabljeni. (Odobravanje).

Za oblastni odbor se je zahvalil dr. Juro Adlešič, ki je naglasil, da bo sodelovanje med Zbornico in oblastnim odborom vedno iskreno.

Predsednik Jelačina je nato predlagal, da se Zbornica pismeno zahvali prof. Plečniku za trud in mu izroči poseben album s fotografijami vseh onih, umetnin, ki jih je on z novimi prostori ustvaril v ponos Zbornice in v slavo slovenskega naroda.

Nato je povabil vse na zakusko, ki je bila elegantno prirejena in nad vse bogata.

lastiti tega vrta, da bo nasejal v njena zemljo svoja semena, to mora premagati čuvarje in podreti ograjo. Za vse to je treba poštenega boja in dela. Nepošten boj, laž in hinavščina pa ne donajajo trajne zmage.

Na avno je, da na teh polih in v teh razmerah sledi ljudstvo svojemu duhovniku, v katerega zaupa in ga ljubi, v večini tudi politično, ker ta politika odgovarja njegovim potrebam, željam in zahtevam. Iz potrebe, želji in zahtev ljudstva so se usvarjale smerice političnim načelom in delu. Vsaj za gospoda sko delo predvoine SLS se more trditi in dokazati, da se je vedno nanašalo na ljudske potrebe. Prosvetno delo pa se je oziralo na želje in ravnalo po zahtevah cerkve, kar je pri stranki, ki je z dana na temeljih katoličanstva in ki zdrži politično ljudstvo, ki je katoliško, povsem na odno. Se eno je treba omeniti. Vsi dosedanja pomembni voditelji SLS, bodisi duhovniki ali laiki, so bili prepričani, verni katolčani. Koliko se je v tem oziru očitalo in podkalo od nasprotnikov dr. Sušteršiču, ki pa je že prej in še posebno zadnja svoja leta kazal odločno intimno svoje katoliško prepričanje. V tem oziru je bil junak prepričanja, kateremu ni niti najmanj omeialo dejstvo, da je bil boj v zadnjih letih od strani SLS vse drugo, kot bi moral biti boj katoličana proti katoličanu. To je bil greh, ki se da politično opravičiti, če bi bil samo političen, toda to je bil tudi oseben greh in zato oslane madež na vseh onih, ki niso preprečili, dasi bi lahko, da bi se ne šlo tako daleč. To omenjam zato, ker je to nekaj bistvenega in zato važnega. Saj so se v povojnih letih zgodile v SLS še druge narake, ki se pa dajo opravičiti s povojno psihozo, z mentaliteto mladih, ki so prišli v stranko do veljave, in pa s splošno neorientiranostjo prvih povojnih let, ki je imela mnoge vzroke v zanemarjanju narodostnega vprašanja v predvojnih letih.

Poslejmo sedaj kako je glede verskega vprašanja med hrvatskim ljudstvom in pa pri voditelji HSS.

(Nadaljevanje prih.)

Kaj zahteva Italija od Francije

V »Giornale d' Italia« so bile kot dopolnilo k Musselinijevim izvajanjem o zunanje-političnem položaju objavljene zahteve Italije Franciji. Te zahteve zadevajo osem točk in sicer Tanger, Tunis, Libijo, Jadran, Balkan, kolonialni mandati in francosko asimilacijsko politiko.

1. Glede Tangerja je italijansko stališče tole: Tanger ni niti nacionalno, niti kolonialno vprašanje, temveč ima mednarodno značaj. Italije zato ni mogoče od tega vprašanja izključiti. V malem tangerskem vprašanju se zrcali ves sredozemski problem.

2. Glede Tunisa se sklicuje Italija na svoje historične pravice, ki izvirajo še iz časov, predno je Francija okupirala Tunis. Francija se je v nekaterih pogodbah tudi obvezala, da bo te pravice spoštovala. Nobena italijanska nevarnost ne preti Tunisu, pač pa obstoji nevarnost italijanske reakcije na francoski pritisk.

3. Določitev libijske meje je še ostanek vojne. Francija še ni izpolnila čl. 13. Londonškega pakta. Italija zahteva tu korekturo meje samo zato, da dobi nekatere nove cestne zveze v Libiji.

4. in 5. točka se tičeta Jadrana in Balkana. »Giornale d' Italia« pravi, da gre tu za italijanske obmejne interese. Balkan je za Italijo to, kar je za Francijo renka meja. Politika Italije na Balkanu ni niti imperialistična niti napadalna.

6. Italija pričakuje, da Francija ne bo ovirala Italije v prizadevanju, da dobi kak kolonialen mandat.

7. Italija za teva, da Francija jasno in nedvoumno pokaže, da nima z italijanskimi protifašistovskimi izselenci nobenega posla. Francija mora strogo nadzirati delovanje teh emigrantov, da tako prepreči atentate.

8. Končno ima Italija pravico zahtevati, da ne bo skušala Francija nasilno asimilirati stetišče Italijanov, ki so zaposleni v južni Franciji.

Splošno mnenje je, da pomeni teh osem točk maksimalne zahteve oficijelne Italije.

Politične vesti.

Dr. Korošec o akciji opozicije. Dopisniku zagrebških »Novosti« je dr. Korošec izjavil o političnem položaju, delu vlade in akciji opozicije tole: »Vlada ima težkoče z reševanjem dvačnega vprašanja. Na vsak način se bo vlada ravnala po načelu enakopravnosti. Vlada je za enako obdavljenje vseh pokrajin. Noben čudež ni, če se pojavljajo težkoče, kadar se skuša izvesti tako veliko delo, kakor je izenačenje davka v državi, ki ima sedem davčnih sistemov. To, kar zahteva opozicija, da se namreč odpravi dohodnina že s prvim januarjem, je navadna demagogija, ki jo mora obsoditi vsak trezen človek. V drugih vprašanjih ni v vladnih strankah nobenega nesoglasja, pa čeprav se v delovni vladi pojavljajo vedno kakke težkoče, kar je čisto razumljivo. Toda na drugi strani si ti pojavi dokaz zdravega življenja.« Na opombo dopisnika, če je to dokaz, da je vlada stabilna, je odgovoril dr. Korošec: »Da, vlada je stabilna in ne bo padla.« — Kaj mislite, g. minister, o zadnjih grožnjah opozicije? Dr. Korošec: »Grožnje opozicije z revolucionarnim gibanjem, kakor smo jih slišali včeraj v Beogradu, so smešne. Opozicija nima niti razloga niti moči, da bi mogla iz revolucionarnih besedi preiti k revolucionarnim dejanjem. Take grožnje samo škodujejo opoziciji ter izrazito in jasno dokazujejo slabost ljudi, ki skušajo priboriti se do oblasti. — Ali bi mi hoteli še kaj povedati?« »Pika. Nič več ne morem povedati« je odgovoril dr. Korošec in končal razgovor z dopisnikom.

Angleški ministrski predsednik Baldwin.

HSS zopet za federacijo? Seljaško - demokratska koalicijska se je v zadnjem času zaljubila v velike geste. V štirinajstih dneh hoče nakrat uvesti davčno enakost, če pa se ji ta čudež ne posreči grozi z odhodom iz parlamenta in z ustavitvijo plačevanja davkov v vseh prečanskih krajih. A ne samo to, Zagrebški listi že pišejo, da hoče HSS preklicati svoje »historično priznanje Vidovdanske ustave in pričeti zopet s propagando federativne ureditve države. Naša politika postaja tako vedno bolj šaljiva. Včasih je Fribičević imenoval Radiča za narodnega izdajalca, ker je bil za najbolj radikalen odpor Beogradu, sedaj pa bivši veliki centralist posega sam po teh skrajnih sredstvih. Ni še dolgo, ko so se radičevci krvavo norčevali iz federalistov, ker so ti iz monarhizma zaplavali v republikanstvo, nato zopet v monarhizem in končno zopet prijadrali v federativnem, sedaj pa l očejo tudi radičevci narediti to romanje od enega načela do drugega. Kakor mislijo! Po vsej priliki pa bo tudi hrvaški kmet začel polagoma misliti in potem bodo ti politični romarji spoznali, da v političnem življenju u velja tudi doslednost in da se od same nedoslednosti le ne da živeti.

Grozovit obračun s komunisti v Kantonu. Nad 2000 justifikacij. Ženske s kratkimi lasmi linčane. Iz Hongkonga prihajajo strahotne vesti o grozovitem obračunu zmagovitelje nacionalne vojske s komunisti. V vseni je bilo dosedaj v Kantonu justificiranih 2000 komunistov. Opustošene ulice so mestoma posute s trupli in cdekanimi glavami. Neki tuji novinar je naštel na 2000 metrov dolgi ulici 200 trupel. Na fotografijah iz Kantona se vidijo tovorni vozovi, ki so prenapolnjeni s trupli ubitih komunistov. Nacionalne čete so vdrle v sovjetski konzulat in tam aretirale 20 Rusov. Po nekkih vesteh se je posrečilo konzulu pobegniti, po drugih je padel tudi on v roke neusmiljenim maščevalcem. Rusi so se obupno branili. Dve uradnici sta bile na mestu ustreljeni, ostali uradniki so bili vklonjeni in odpeljani v ječo, kjer so bili vsi usmrčeni. Ne samo komunisti, temveč sploh vsi pristaši modernih idej so preganjani. Da, besnost zmagovalcev gre celo tako daleč, da so bile Kitajke s kratkimi lasmi linčane. Edino pravilno ime je za današnji Kanton mestno mrtvih in justificiranih. Ruski vicekonzul je bil usmrčen.

Cangkajšek je nastopil vlado. Cangkajšek je prišel zopet na krmlino in je danes duša protikomunističnega in protiruskega boja. Svojo protikomunistično smer skuša Cangkajšek do dobra izkoristiti v ta namen, da bi dobil od Angležev in Amerikancev aktivno pomoč. Zlasti pa upa, da bo sedaj za Kitajsko ugodno rešeno vprašanje pristaniških carin. — V Hankovu je bil aretirani ruski generalni konzul in 200 Rusov. Tudi kantonski ruski generalni konzul in vsa njegova rod-bina so bili aretirani.

Slike iz kitajske državljanske vojne. 70 kilometrov južno zapadno od Pekinga leži mesto Čočan, ki je že dva meseca oblegano. Sedaj se je posrečilo kitajskemu Rdečemu križu, da je od lakote napol mrtve matere in do skeleta shušane otroke rešil iz mesta. Vse ostalo prebivalstvo pa je zapisano pogin, ker so se ponesrečili vsi poskusi osadke, da bi se prebila iz mesta. Padec mesta je neizogiben in potem pride krvavo maščevanje zmagovalcev. — Pri svojem begu iz Hankova je general Tan Sen Či, ki je bil komunistom zelo blizu, olajšal »Kitajsko banko« za ves njen srebrni zaklad v višini 700.000 dolarjev. Nato se je s svojimi konkubinami ukrcal na japonski parnik in sedaj potuje iz ugrabljenim denarjem in svojimi veselmi priljeznicami zadovoljno in varno na Japonsko. Obenem ž njim potuje tudi finančni komisar, ki si je ravnotako prilastil pred pobe-gom ves denar, ki ga je mogel zaseči.

Amerikanci ne dovolijo vstopa ruski gospodarski delegaciji. Enajstim članom ruske gospodarske delegacije, ki je pod vodstvom Makarova prispela na ladji »Berangairac« v New York, je izseljeniški urad prepovedal izkrcanje v Ameriki. Vsa delegacija je bila prepeljana na otok Ellis Island, kjer bo internirana, dokler se ne odloči, če ji bo prihod v Ameriko dovoljen, ali pa se bo morala vrniti domov. Makarov je predsednik ruskega kovinskega trakar in je prišel v Ameriko, da nakupi za 10 milijonov dolarjev poljedelskih strojev.

Ivan Podlesnik:

H. S. S. in S. L. S.

VIII.

Eno vprašanje je še, katero si je treba loko pri HSS kot pri SLS natančneje ogledati. To vprašanje je versko vprašanje.

Vsa zgradba nekdanje slovenske katoliške in sedanje SLS stoni na stebrih, zgrajenih na slovenskih katoliških shodih. Na teh shodih so se vršili pogledi nazaj in pa dajale smernice za delo v naprej. In sicer smernice za politično, gospodarsko in prosvetno delo. Teh smernic so se morale vse, na katoliških načelih zgrajene organizacije, držati in jih pri svojem delovanju uveljavljati. Ti katoliški shodi so bili centralni občni zbori celokupnega katoliškega gibanja med Slovenci.

Glavno delo v vseh slovenskih prosvetnih katoliških organizacij (spoleg cerkvenih) je sloanelo na ramah duhovščine. V poštvovalnem, nesebičnem in zaupanja polnem delu te duhovščine leži vzrok uspeha in napredka na vseh poljih njih dela. V tem delu pa je tudi rešitev uganjke težne vezi med slovenskim ljudstvom, slovenskim duhovnikom in voditelji političnega, gospodarskega in prosvetnega dela. To spoznanje je narekovalo pred leti dr. Trilčeriju vskljik: »da bodo klerikalci v Sloveniji še sto let vladali«. Slovenski duhovnik je z narodom nerazdružljivo zvezan, saj je izšel iz njega in živi dve tretjini svojega življenja med njim. Ko je še kot mlad deček prišel od ljudstva v mesto, je prinesel seboj globoko narodovo vero in jo prinesel, še bolj utrjeno nazaj, ko je prišel kot mlad kaplan med ljudstvo zopet delat. Ta vera je v prvi vrsti tista skrivnostna vez, ki veže večino slovenskega naroda v politično in gospodarsko celoto. Slovenski duhovnik je veren in je zato moralen. To dvojje mu daje moč, pobudo in vztrajnost pri delu. Velikanskega pomena je, ne samo za cerkveno, ampak tudi za prosvetno delo med slovenskim ljudstvom, delo zadnjih dveh kranijskih škofov, ki sta začela reformirati in delati najprvo pri duhovščini. Neresnične so pogoste trditve nasprotnikov, da dela slovenski duhovnik samo zato, da se obdrži na površju, zato, da gospoduje itd. Slovenski duhovnik dela iz svojega globokega verskega prepričanja, ki mu narekuje to, da je mogoče duševni in gospodarski in politični napredek ljudstva le, če ostane lo ljudstvo moralno. Za ohranitev morale mu je potrebna vera. Poleg tega seveda vidi slovenski duhovnik v katoliški veri in življenju po nji rešitev za posrtno življenje. Vsi poizkusi, z izmišljotinami o dvojni moralni slovenskega duhovnika, zrahljati vezi med njimi in ljudstvom, so se dozaj še vedno izgubili v nič. Očitovo je, da tudi naši duhovniki niso brez napak v njih zasebnem in javnem življenju. Vsek pa, ki je le malo pogledal po svetu, se je mogel prepričati, da sta slovenska duhovščina glede moralnih kvalitete na višku. Na ob strani se more v Evropi pestlaviti samo duhovščina Nemčije. Pa tudi glede splošne, posvete iz-

obrazbe nadkriljuje ta naša duhovščina ono sosednih narodov.

Sebičnost, profitarstvo, spekulacija po materijelnih uspehih in druge nečuvvene lastnosti, to vse se ne more najti med mnogimi laiki v vrstah SLS. Redki duhovniki s temi lastnostmi so pa zaznamovani, prav tako, kot so tisti redki, ki morejo o sebi, glede na njih zasebno življenje reči, »poslušajte, toda ne glejte me«.

Podcenjevanje teh vrlin slovenske duhovščine je zavedlo premnogokrat nasprotnike do povsem napačne fakte v političnih bojih in v bojih na prosvetnem polju. Da pa je bila v tem oziru fakte starih liberalcev na avnost smešna, o tem se pa lahko prepriča vsak iz ne še prestarih letnikov »Slovenskega Naroda«.

Oni, ki so kalkulirali na to, da bodo z napadi na d hovščino raztržili vez med njo in ljudstvom, so se motili v tem, ker niso računali na to, da more to vez zrahljati na političnem in gospodarskem polju, samo nemoralno, sebično in po hiranih hlepce življenje duhovnikov. Teh lastnosti pa, kakor rečeno, pri slovenski duhovščini ni. Da jih ni, to pa trdi lahko tisti, ki to duhovščino pozna v nje delu do dobra. Tisti, ki pozna poleg domačega župnika vse druge duhovnike samo po sodbah iz takomnevanega naprednega časopisja, tisti za sodbo ni merodajni.

Tudi oni se motijo, ki mislijo, da bodo že s tem, če zrahljajo vezi med ljudstvom in duhovnikom, udušili v ljudskih srech tudi vero in pripravili tam tla za takomnevanovo svobodomelnost. Vera v srech naših ljudi je premočno sidrana, da bi jo izruvalo samo nezaupanje in duhovnika. Lahko jo zrahlja, lahko vzbudi dvome, toda temelji vere bodo ostali in bo prej ali slej zopet poživela, ker vse tisto, kar nudi naše svobodomiselnostu namesto vere, še daleko ne more zadovoljiti našega človeka. Saj se inteligentni z zamorjeno vero v srcu lahpa po različnih surrogatih, ki ga največkrat samo omamljajo v borbah in težkih bojih življenja. Pri pristopem človeku se pa vidi da stopi na mesto zadušene vere ne svobodomiselnost, ampak nemoralnost in često surovost.

Tisti, ki bo hotel nositi res pravo luč svobodomiselnosti med slovensko ljudstvo, tisti bo moral ubrati drugačna pota, kot so jih hodili do današnjih dni naši »svobodomiselnici in naprednjaki. Predvsem bo pa moral računati s tem, da stoji pred vrtni duš in src slovenski duhovnik in sicer globoko veren in moralen duhovnik. V sled teh lastnosti čuvarja vere bo boj težak in pot do zmage še dolga. To so občutili že tisti, ki so imeli opravka z enim samim dr. Mahničem.

V tem tiči problem. Vrt duš jedra slovenskega naroda, ljudstva, je ograjen z močno katoliško vero. Pred tem vrtno pa stoji mnogi čuvarji, ki so res čuvarji po prepričanju in dejanjih. Kdor se hoče po-

Dnevne vesti

PROSLAVA KRAJEVEGA ROJSTNEGA DNE.

Kot vsa druga mesta v državi, je proslavila tudi Ljubljana rojstni dan priljubljenega vladarja, kralja Aleksandra, na svečan način.

Z glavnih, komunalnih in privatnih poslopj so v hvalne zastave. Državni uradi niso poslovali. Na gradu je bilo oddan h zjutraj 21 topovskih strelcov.

V stolnici je daroval knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeklič ob polnoštevini asistenci slovesno mašo, ki so se je udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblasti, zastopniki tujih držav, predstavniki vseh inštitucij, korporacij in društev, oficirski zbor, rezervni častniki in številno občinstvo.

Prvi cerkvi je tvoril oddelek vojašva v polni bojni opremi častni špalir. Med službo božjo so bile zapite vse tvojine.

Po maši je sprejemal veliki župan v vladni palači čestitke kralju.

Zvečer je priredila vojaška godba obhod po mestu in bakljado.

V pravoslavni katedrali v vojašnici vojvode Mušiča je opravil svečano službo božjo profa Dimitrije Janković. Tudi tej slavnostni ceremoniji so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti, predstavniki raznih inštitucij in korporacij, oficirski zbor in civilno občinstvo.

Posebno svečano je bil proslavljen kraljev 49. rojstni dan v Beogradu.

Dasi je bil precej mrzel dan, so valovale že pred slovesno mašo v saborni cerkvi po ulicah velike množice občinstva, ki je čakalo, da pozdravi kralja. Ob 10. se je pričela slavnostna služba božja. Ceremonije je opravil ob veliki asistenci patriarh Dimitrije. Pred cerkvijo je bila postavljena kraljeva greda z nožbo. Celo desno stran cerkve je zavzemal oficirski zbor z vojvodo Detom Bojovićem, generalom Desićem in ostalimi generali na čelu. Prisoten je bil ves diplomatski kor, vsi člani vlade, predsednik narodne skupščine in vsi poslanci, ki se nahajajo v Beogradu. Ob 11. je stopil v cerkev kralj v spremstvu generala Perce Zivkovića in članov generalnega štaba. Po slavnostni službi božji je imel patriarh Dimitrije na kralja kratek napovor. Ko je odhajal kralj iz cerkve, so ga prisotni burno aklamirali, pravilako ga je na povratku z dvora občinstvo neprenehoma navdušeno pozdravljalo. Vpisovanje v dvorno knjigo je trajalo ves dan.

V katoliški cerkvi je daroval slavnostno službo božjo nadškof Rodič. Slovnostni ceremoniji so prisostvovali med drugim minister za socialno politiko dr. Gosar, papeški nuncij Pelegrinelli, zastopniki mestne občine in predstavniki ministrstva ver.

Svečani službi božji v džamiji so prisostvovali dr. Spaho in vsi poslanci JMO.

Tudi v obeh sinagogah je bila svečana služba božja.

— **Prosvetna mizerija.** Profesorji obeh gimnazij in učiteljska so poslali kompetentnim faktorjem oster protest, ker jim še do danes niso izplačani zapadli honorarji za nadure.

— **Komunalni davek na ponočni obisk gostiln.** Sarajevski občinski svet je uvedel takso 2 Din za goste, ki sede po polnoči po gostilnah, kavarnah in drugih javnih zabaviščih.

— **Dijaški šahovski klubi prepovedani.** V Sarajevu je dospel naredba ministrstva prosvete, s katero se vsi dijaški šahovski klubi, ki so bili nedavno ustanovljeni na iniciativno šolskih ravnateljev, razpuščajo. Prosvetno ministrstvo je mnenja, da taki klubi niso v skladu z vzgojo.

— **Profi troinčenju živali.** Vsled množičnih se pritožb radi trpinčenja konj pri prevozu stavbnega materiala itd., je opozorilo češkoslovaško notranje ministrstvo vse podrejene mu politične oblasti na striktno izvajanje zadevnih kazenskih določb. Za slučaji, da bi se slučajni trpinčenja živali kljub temu še množili, je pooblastilo ministrstvo politične oblasti, da izdajo še same odredbe, ki se jim zde primerne. — Kaj takega bi tudi pri nas ne škodilo!

— **Promocija.** Na zagrebški veterinarski fakulteti je diplomiral veterinar Maks Kozinc iz Sevnice, bivši predsednik JAD »Triglava«.

— **Fašizem in religioznost.** Iz Rima poročajo: Predsedništvo »Balilla« je razposlalo vsem predsednikom pokrajinskih odborov okrožnico, v kateri jim daje ratičarska navodila, kako naj skrbe za verski pouk mladih črnih srajc. Člane ballističnih organizacij bodo poučevali v krščanskem nauku vojaški kaplani, ki službujejo pri mladinskih legijah.

— **Nove pengö — novčanice.** Iz Budimpešte poročajo: V inozemstvu naročene nove novčanice po 1000 pengö so izgotovljene. V promet se izdajo v drugi polovici meseca decembra. Obenem se vzamejo stare novčanice po 500.000 in 1.000.000 K iz prometa, tako da bi izginila čez par tednov na Madjarskem zadnja sled inflacijske dobe.

— **Sneg v Dalmaciji, hudi viharji ob obali.** Iz Splita poročajo: V več krajih Dalmacije že vedno sneži. Ob obali besne viharji, ki ovirajo pomorski promet.

— **Epidemije v Hercegovini.** V zadnjem času so se lele širiti v Hercegovini, posebnost po deželi, zopet razne epidemije predvsem gripa. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da se epidemije zatro.

— **Racija v Beogradu.** V noči od sobota na nedeljo je bila izvršena v Beogradu racija po vseh boljših lokalih. Ob priliki racije ob periferiji je izvedela namreč policija, da se skrivajo mnogi izmed iskanih lopovov v mestu, zato je blokirala to noč vse boljšje lokale. Več oseb, ki se niso mogle legitimirati, je bi-

lo aretiranih. Policija je ustavljala ljudi celo na cesti ter zahtevala od njih legitimacije.

— **Starka delavcev v Dugresih.** Iz Karlovca poročajo: V tekstilni tovarni v Dugresih je izbruhnila stavka: Delavci so zahtevali zvišanje mezd, kar je pa tovarna radi slabih poslov odklonila. Stavka 2000 delavcev. Uradniki in mojstri še delajo. Tovarna grozi, da bo obratovanje srlech ustavila, kar bi bil za tamkajšnje prebivalstvo hud udarec. Pogajanja so v teku.

— **Afera Marek v Sarajevu.** Tekom preiskave v zadevi poneverb uradnika Ivana Mareka pri oddelku za prehrano v Sarajevu so prišli na sled velikim zanikrostim v upravi. Predvsem je delal mladi uradnik Marek, ki je užival pri svojih predpostavljenih velikih zaupanju, brez vsake kontrole. Sam je izstavljal čeke ter dvigal denar pri državnih zavodih in bankah. Dasi je oddelek za prehrano likvidiral že marca meseca, se ni našel nikdo, ki bi izvršil kontrolo in pregledal račune. Poneverjenje je prišlo na dan šele šest mesecev pozneje, ko je bil nastavljen pri oddelku za prehrano kot honorarni uradnik Mondschein, ki je prišel takoj, ko je prišel delati, malverzacijam na sled. Zanimivo je, da je izvojal stvar že preje višji uradnik Muhamed Alajbegović, ki pa je zahteval od Mareka, pod grožnjo, da ga sicer ovesi, 10.000 dinarjev. Marek mu je zahtevani znesek takoj odštel, nakar sta manipulirala skupno. Tudi njega so zaprli.

— **Ljut pogrom proti židom.** V mestu Naneve-u, 70 km od Kovna je prišlo te dni do ljutega pogroma proti židom. Pogroma so se udeležili tudi oficirji in vojniki tamkajšnje garnizije. Računa se, da je bilo ubitih okoli 100 židov.

— **Misteriozen umor v Brčkem.** Iz Osijeka poročajo: Dne 21. septembra je bil izvišen v Brčkem misteriozen umor. V gostilno Marije Cvijanovićeve je stopila dvojica neznanih možakarjev. Ko so vsi ostali gosti odšli, sta navalila neznanca nenadoma na gostilničarko in njenega moža. Dočim se je posrečilo slednjemu pobegniti, sta lopova gostilničarko zaklala. Zadala sta ji nič manj kot 25 vbodljajev z nožem. Po izvršenem umoru sta ji odvzela 900 Din ter izginila. Kljub marljivemu poizvedovanju je izsledilo orožništvo te dni enega od osumljencev, delavca Juro Januša.

— **Ciganka žrtvovala za sina življenje.** Bahavi mlinar Miloš Santič v Subotici si je dal te dni pijan v gostilni od ciganov igrati vesele komade. Ko bi moral plačati, ni hotel odrediti niti pare. Vsled tega je prišlo med njim in ciganom Antalom Mucijem do prepira ki je končal s tem, da je potegnil Santič nož ter rnavalil na cigana. Ko je videla 60-letna Mucijeva mati, da je njen sin v nevarnosti, se je vrgla med svojega sina in napadalca, vsled česar je zadela sunek z nožem meslo njenega sina, junaško ciganko v srce, da se je zgrudila pri prči mitva Morilec je nato pobegnil, predčerašnjim pa je bil aretiran. Zasišan, se ni hotel, izgovarjati se na popolno pijanost, ničesar spominjati.

— **Vajence poneveril 21 fisoč dinarjev.** Te dni je poslano neko zagrebško podjetje svojega vajenca Zvonimira A. na čekovni urad z nalogo, da dvigne 21.000 Din. Fantiča je premagala izkušnja in pobegnil je z denarjem na Reko, kjer je bil pa že dva dni pozneje aretiran. Ko so ga vprašali, zakaj je dejanje izvršil, je odgovoril: »Nekaj mi je puhnilo v glavo.«

— **Eksplzija v kinematografu.** V kinu »Parthenon« v enem od čičaških predmestij je nastala te dni eksplozija, ki je kino porušila. Policija domneva, da gre za bombni atentat. Kino je bil ob času eksplozije prazen.

— **Falzikatorji francoskih novčanec v Haagu pomiloščeni.** Kot poročajo iz Haaga, sta bila falzikatorja francoskih novčanec Mankovics in Marušloski, ki sta bila obsojena vsak na dve leti ječe, pomiloščena.

5. januarja 1928

Ciril-Metodova veselica v Narodnem domu.

Polkovnik Janković, ki je bil obsojen na tri leta ječe, ni pomiloščen.

— **Roparski napad v brzovlaku.** Iz Bratislave poročajo: V noči od srede na četrtek je bil izvršen v bližini postaje Lučane, medtem, ko je drivel brzovlak s polno paro, na trgovca Deziderija Kleina krvav atentat. Nenadoma je planil v kupe mlad možakar, se vrgel na trgovca, mu zatisnil usta ter zaklical: »Denar sem, sicer zapadeš smrti.« Napadeni trgovec je izročil roparju svojo listnico, nakar ga je udaril napadalec parkrat s težko železno palco po glavi, da se je onesvestil. Kmalu nato je vstopil v kupe sprevodnik. Ko je opazil, da leži trgovec onesveščen v mlaki krvi, je vlak ustavil, nakar so Kleina izvagonirali. Ropar je bil še isto noč aretiran. Možakar, ki je identičen s 25-letnim železniškim uradnikom Otonom Borskym je dejanje priznal. V ugrabljeni listnici so našli 8000 Kč in Kleinovo zlato uro. Kleinove poškodbe so smrtonevne.

— **Krvava rodbinska tragedija v Parizu.** Pariška policija ima rešiti nenavadno težaven problem. Pred par dnevi je soproga bančnega uradnika Notheberja v napadu ljubosumnosti svoje tri otroke obstreljala, svojega soproga pa težko ranila ter izvršila nato samomor. Policija je doslej verovala Notheberju. Vsled preprežanega zatrjevanja edinega otroka, ki je ostal pri življenju, triletna hčerka, ki je oslepela na obe očesi in ki ponavilja vedno: »Oče me je ranil.« pa je jela sumiti, da utegne biti morilec Notheber. Zdravniški izvid potrjuje sum, da je ljubosumni mož svojo mlado soprogo in dva od svojih otrok usmrtil, tretjega pa težko

poškodoval, nakar si je pognal kroglo v prsi.

— **Carmen, ki je Don Josea oslepila.** Te dni se je vplj v l-adovi zanimiv proces. Na začetku klopi je sedela 52-letna operna pevka Ana Klinova, obdolžena, da je tenorista Tomaža Fantinija iz neprevidnosti težko poškodovala. Dogodek se je odigral na gledališkem odru ob priliki predstave »Carmen«. Operna pevka je manipulirala v zadnjem aktu tako neprevidno z bodalom, da je poškodovala tenorista na očesu, vsled česar je oslepel. Sodišče jo je oprostil.

— **Karambolaža avtobusa in brzovlaka.** Iz Varšave poročajo: V bližini postaje Zyrdardov se je začel brzovlak v nabito poln ovito. Šest oseb je obležalo pri prči mitvih, enajst jih je težje ali lažje ranjenih. Avtobus je popolnoma razbil. Do nesreče je prišlo, ker je avtobus radi motornega defekta obstal na tračnicah na železniškem prelazu.

— **Požluzišen samomor 12-letnega dečka.** Te dni je bil na Dunaju aretiran privatni detektiv Karl Meleton. Ko so njegovemu 12-letnemu sinu, učencu meščanske šole součenci to očitali, je skočil deček v samomoiilnem namenu v Donavo, vendar so ga pa še pravočasno rešili.

— **Bivši glavni urednik »Abenda« pomiloščen.** Dunajsko deželno sodišče je predlagalo bivšega glavnega urednika »Abenda«, Weissa, ki je bil, kot smo svoječasno poročali, obsojen radi golufije in izsiljevanja na 7 mesecev ječe, v poml.ost.lev. Weiss bo odsedel dne 20. t. m. polovico prisojene mu kazni. Kot aretiran se je obnašal vzorno.

— **Odstranjevanje snega z dunajskih ulic.** Velik sneg je v civiliziranih mestih navačno za brezposelne lepa prilika za zaslužek. Na Dunaju je bilo zaposlenih te dni pri kidanju snega nad 32.000 brezposelnih. Sneg so odvažali v 33 tovornih avtomobilih.

Zimska oblačila

usnjate suknjice, raglane itd. vseh velikosti za moške, fante in dečke

nudi Vam najceneje samo konfekcija »FRANDE« Ljubljana, Gradišče nasproti Dramskega gledališča.

— **Zanimiva dediška pravda.** V neki ječi na Madjarskem sedi že par let Edmund Hanvai-Grotta, obsojen na dosmrtno ječo, ker je izročil leta 1919, za časa, ko je bil Budimpešta zasedena od Rumunov, poveljnika nekega detachmenta Rumunom. Kaznence je postal sedaj nenadoma zopet predmet dnevnih razgovorov. Hanvai se je dal namreč za časa svetovne vojne od 80-letnega nemškega grofa Franca Grotta-Grottnega adoptirati. Stari grof je umrl nedavno brez otrok. Zato je podedoval njegov posinovljence vsa obsežna posestva grofa Grottnega v Slezijsi. Arestant je postal dedič velikih fidejmisov. Grofovi sorodniki zahtevajo sedaj, da naj se adoptacija razveljavi in Hanvai od dedščine izključi. Hanvai se seveda zoper to z vsemi štirimi brani. Da bi mogel nastopiti dedščino, je uvedel Hanvai akcijo za svoje pomiloščenje.

— **Kako ohlade na Orškem vročekrvne komuniste.** Grški parlament je pretresal te dni zakonski predlog o izključitvi komunističnih poslancev od zakonodajnega dela. To je dalo komunistom povod, da so vprizorili pred parlamentom veliko demonstracijo. Okoli 500 fanatičnih možakarjev je hotelo udrči v parlament. Policija in vojaštvo pa je rekviriralo brigadne ter prepodilo demonstrante curki mizle vode, nakar je bil v parlamentu izglasovan izjemni zakon zoper subverzivne elemente.

— **Naravno čudo.** V Podturnu (Medjimurje) je vrgla kobila seljaka I. Strahije žrebe, ki je imelo dve glavi, dva repa in sedmero nog, dve sprednji in štiri zadnje, dočim je bila sedma, ki je imela dvoje kopit, prirušena na hrbet.

— **Zbornik za umetnostno zgodovino.** Dostaj je izšel prvi zvezek letošnjega letnika naše umetnostne revije. Zaradi nepremagljivih ovir izidejo ostali trije zvezki sedmega letnika skupaj ob Novem letu. Obveščamo o tem naročnike in jih prosimo potrpljenja. — Umetnostno - zgodovinsko društvo.

— **Za Božič 1927** je izdala Jugoslovanska Malica: 1. Gospodinjinski holedar 1928, ki obsega poleg običajnih koledarskih podatkov razne podučne članke in praktična navodila za hišo in dom ter nove kuhinjske recepte, dalje nadvse praktično urejen troškovnik za vse dni v letu ter z razprednicami za mesečne, polletne in letne prou obračune Cena 20 Din, za člane 16 Din. 2. Ipvavečno mladinsko božično pesemco »Svela noč«, ki jo je za klavir in pelje v najlažjem slogu priredil Jos. Pavčič. Pesemca je po besedilu in napevu zelo prirsna in prva te vrste v slovenski glasbeni literaturi. Cena 7 Din. 3. Dve božični razglednici po originalnih naših umetnikov, in sicer Gasparijeve »Slovenske jaselce« in Kopačev »Poprtnik«. Cena 1 Din 50 par. Vse to je naprodaj pri podružnicah Jugoslovanske Malice v Sloveniji, po vseh knjigarnah in pri Jugoslovanski Malici v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II.

Ljubljana.

— **Esperantski prireditelji v Ljubljani.** Sinoci zvečer se je v Unionu vršila običajna esperantaka proslava v spomin smrti pokojnega ustvaritelja mednarodnega pomožnega jeka — esperanta, dr. Ludvika Zamenhofa.

Po pozdravnem govoru g. Danilo Herkova, predsednika ljubljanskih esperantistov, je nastopil še govornik iz Zagreba gospod Nikolaj Hohlov, ki je predaval v esperantu o zgodovini esperantske knige. V svojem predavanju je primerjal esperantsko literaturo s slovensko. Za njim je deklamiral komaj dveletni Joko Fabinc v esperantsini. Sledila je nato še običajna veselica s plesom.

— **Današnja operna predstava odpovedana.** Vsled boleznij g. A. Sublja se današnja predstava »Zaljubljen v tri oranže« za abonma C prelaga na poznejši čas.

— **J.iri se vrši predstava za abonma B.** Poje se Verdijev »Trubadur« z gospo Z. Vlfan-Kunčevco v partiji Leonora. V četrtek bo premiera prekrasne Mozartove »Carobne piščalke«.

— **Naša beda naš sila,** da se tem polom obračamo na p. n. javnosti z vicočo prošnjo, da upošteva naš bedni položaj in se spomni s kakšnimkoli darom najbednejših slepih in jim olajša bedo vsaj za božične praznike. — Milodare (v denarju ali blagu) sprejema Podporno društvo slepih, Ljubljana, Wolfova 12.

— **Božična razstava umetnin v Jakopičevem paviljonu pod Tivolijem** v Ljubljani je jako okusno prirejena ter ima vsaki dan lepo število posebnih kov. Prodanih je že precej slik, kipov, vaz in drugih umetnin, ki so jih namenili ljubitelji naše pristne domače umetnosti svojim dragim za božični poklon. Pa tudi imaš česa izbirati t in se ti pri tem ni treba bati, da bo morda premalo gotovine pri roki. Tako dobiš za 160 Din že lepo sliko — izvorno delo našega uvaževanega umetnika — ali pa na pr. prav lep izdelek naše keramične umetnosti za kakih 20 do 160 D n. in tako dalje. Naj si razstavo vsakdo ogleda, gotovo mu ne bo žal.

— **Radio-Ljub Ljubljana.** Polnletni akumulatorjev se vrši odslej stalno in lahko prinesejo člani vsak dan svoje akumulatorje v klubov lokal na velesaimu. Ob koncu poslovnega leta prosimo člansvo, da izvoli poravnati zaostalo članarino. Člani dobe v klubu najnovejše knjige »Radio« prof. Andreea po 20 odstotnim popustom.

Maribor.

— **Ljudska univerza v Mariboru.** V ponedeljek 19. XII. ob 8. uri zvečer je zadnje predavanje pred Novim letom in sicer za ključni g. zdravstv. referent dr. Jurečko svoje veleinteresantno izvajanje o duševnih boleznih z ozirom na njih odgovornost in kriminalnost. — **V Studenih** (deška šola). predava v torek ob 7 in pol uri zvečer g. dr. Marini o črvih - škodljivcih človeškega zdravja pri otrocih in odraslih.

— **Iz pisarne velikega župana mariborske oblasti** se javlja, da začnejo božične počitnice dne 24. decembra 1927 in trajajo do všteteja 2. januarja 1928.

NEZAPOSLENIM DOMAČIM INŽENJERJEM IN ARHITEKTOM.

To vprašanje se je že večkrat javno obravnavalo ter je med drugimi tvorilo tudi predmet razpravam letošnje Glayne skupščine Udruženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov. Na tej skupščini so se določila smernice, po katerih naj Udruženje deluje pri reševanju predmetne stanovsko-socialne zadeve. Vzroka nezaposlenosti pa ni iskati morebiti v nadprodukciji absolventov tehniških fakultet, temveč v prvi vrsti v preobilici inozemcev, ki se v teh strokah zaposlujejo v naši državi. Ne samo za javnost, temveč celo za odločujoče činitele je pri dejanju dovoljen v pretežni večini slučajev merodajna trditve interesentov, da takih strokovnjakov nimamo doma. Če si pa take inozemske strokovnjake ogledamo vidimo, da je ta naziv le slepilo, kajti opraviti imamo z inozemci, ki znajo postaviti v prav ugodno luč svoje znanje, ki ne nadkrijujejo znanja preponižnih domačinov. Tako se na primer lahko nastavi inozemski inženjer s šestletensko prakso kot nepogrešljiv strokovnjak v tej stroki, pri tem ga pa podjetje zaposluje v drugi stroki; ali pa se odslovi uglednega domačina ter nastavi inozemca, da reorganizira in strokovno vodi obrat, v kakšnem še ni deloval. Samo v Ljubljani in okolici je nad 50 inozemskih inženjerjev, katere bi se pri redni volji podjetij in odločnosti centralnih oblastev vsaj polovoma lahko zamenjalo z domačimi, ki zastoni trkaio na vrata. Statistika za mariborsko oblast še ni predelana, a utegne biti še žalostnejša, kakor za ljubljansko oblast. V pravilniku o zaposlovanju inozemskih delavcev je predvideno, da se mora izdati tako dovoljenje proti temu, da podjetje nastavi domačina, ki naj se priučiti dotični stroki, nakar bi prenehala potreba po inozemski delavni moči. Statistika nam pa kaže, da se na take določbe podjetja ne ozirajo ter so dobivala ponovna dovoljenja tudi v slučajih, v katerih jim je bila ukazana istočasna zaposlitev domačina, pa tega ukaza enostavno niso izvršila. Zahteva po zaposlovanju domačinov se izigrava povsod, kjer manjka volja, da se uodri zakonitim določilom. Nič ni lažjeda kot to, da podjetje, ki se hoče izogniti zakonu, postavi domačinu nemogoče in nestrokovne potoje kakor n. pr. znanje poljskega jezika, kol se je zgodilo. Da pri vsem tem izigravanju igrajo veliko vlogo tajinstveni razlogi, je ob sebi umevno: N. pr. tajnost patenta, tajnen recept, gospodarski in rodbinski interes itd. Pri vsem tem je pa povdariti, da ne gre samo za nezaposlene inženjerje brez prakse, temveč tudi za takšne, ki vzlic-praksi ne morejo nikamor, ker so predvsem boljša mesta po čudni igri usode zasedena z inozemci. Pomisliti je, da v takem položaju tudi zaposleni domači inženjerji ne-rejo napredovati, ker se je okrog boljših mest ovila inozemska veriga, ki se po rodbinskih in prijateljskih zvezah vedno širi in potiska ob stran sposobne in špopsnejše domače ljudi.

Ljubljanska sekcija podpisane Udruženja zasleduje to vprašanje predvsem v stanovsko-strokovnega stalščca ter je ustanovila v svojem okoliščju b. c. plačno borzo dela za nezaposlenie nženjerje in arhitekta. Da bo pa ta ustanova mogla uspevati, je potrebno, da se je ne poslužujejo samo listi, ki delo iščejo, temveč tudi interesirana podjetja, katerim naslavljamo predmetni poziv v nadi, da bodo opustila odpor proti nastavljanju domačinov in se priključila naši akciji, ki ne stremi za oškodovanjem njihovih interesov, temveč za tem da jim z domačimi silami pripravimo do napredka. Obenem se pozivljajo vsi nezaposleni inženjerji in arhitekti, ki tega še niso storili, da se nam takoj prigrasijo.

Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana.

Književnost.

JANKO KERSNIK: TESTAMENT.

Povest. V Ljubljani 1927. Založila Tiškovna zadruga. Strani 80. Broširana 18 dinarjev, v platno vezana 26 Din.

Testament spada med najboljša Kersnikove povesti. Zajeta je iz kmetijskega življenja, v kateri je pisatelj plastično opisal vzrast in propad Topolščakove kmetije. Toplo priporočamo.

«KRIVOPRISEŽNIK»

Narodna igra s peljem v sedmih slikah. Po Anzengruberju priredil in predelal za slovenske odre Adolf Robida. Drugi popravljeni natis. Ljudski oder 2. zvezek. Založila Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani 1927. Cena 18 Din.

Ze precej časa je pošla prva izdaja »Krivoprisežnika«. Zato je prav, da je Jugoslovenska knjigarna izdala drugo, popravljeno izdajo.

Krivoprisežnik si je črtal pot po vsej deželi. Njegova vsebina je resno-vzgojna in tudi za današnje čase prav prikladna. Prireditev se ozira na naše razmere in ne nudi nikakih tehničnih težav za upravitelje igre. Zahteva 5 moških in 5 ženskih vlog, od katerih so samo 3 vloge večje in težje. Igra gra lahko prav vsak, še tako ma'hen oder. Druga zdaja je precej popravljena; marskaj je izpuščenega, kar se ni obneslo in tudi dialog je mestoma popravljjen. Nad vse važne so opombe, kjer najde režiser praktično navodilo, kako naj upravitelj grom, strelo, vihar, dež itd. Pridejana karakteristika nastopajočih oseb je kralka, a izčrpna in bo gotovo povsod dobrodošla. Tako je izdal Ljudski oder letos na novo Molierovega Skopuha, Lumpacij vababunda, Zapravljivca in Krivoprisežnika. S temi 4 izbranimi igrami, ki zastopajo burko klasično veseloligro, sanjsko-realistično in težko dramo, bo lahko vsak oder krl svoj repertoar in bo nudil vsakemu obiskovalcu nekaj, kar si bo želel. Popravljeni »Krivoprisežnik« je pa tudi primeren kot šolsko čtivo, ker vsebuje mnogo vzgojnih momentov in ima lepo, moralno jedro, gladek slog in potreben komentar.

Sport.

Olimpijska veslaška regata. Holandski veslaški savez se je bavil v svoji zaunji seji z mečami, ki bi omogočale brezhibni potek veslaških tekem. Kakor znano, se više te tekme od 6. do 10. avgusta na kanalu Rungvaart van Slooten, ki je sicer 3 do 4 kilometre dolg, vendar samo 40 m širok in dopušča tedaj istočasni start dveh čolnov. Ker je spremljevanje z motornimi čolni tedaj izključeno, — samo motorna lajca s sodniki sme tekmovalcem slediti — bodo obrežno cesto tako zgradili, da bodo lahko avtomobili, katerih število pa ne sme presegati tri, tekmi sledili.

Naslov svetovnega bokserskega prvaka v poluteži, ki je ostal vsled odslopa Jack Delaney nezaseden, bo sedaj dobil posestnika, ko sta glavna pretendenta izvojevala zadevni boksmatch. Bila sta to Loughran in Tom Slattery, izmed katerih je prvi dirzeuga po točkah porazil v 15. rundi.

Za 12.000 dolarjev. Najuspešnejši nemški plavač na dolge proge, Kanalski zmagovallec Ernst Vierkotter, čegar zadnji in največji uspeh, zmaga v amerškanskem Toronto-matonskem plavanju, ga je napravil nacionalnega plavalnega junaka, je prejel vnovič amerškanski poziv. Vdeleži naj se plavanja na 21 milj (33.7 km) dne 29. februarja 1928 v Miami (Florida), kjer bodo nastopili najboljši amerškanski plavači. Zmagovalec v tej tekmi prejme nagrado 12.000 dolarjev.

Amerškanski tenis-igrači nočejo v Evropo. Amerškanska Lawn-tenis-association je klj b Tildenovemu ugovoru sklenil, da se predrunde za Davisov pokal ne odgrajo v evropski, ampak v amerškanski coni. Tilden je bil predlagal evropsko cono, da bi se bili igrači v končni rundi že aklimatizirani.

Gospodarstvo.

Mednarodni semenj v Bruslju. V Bruslju se vrši IX. irgovinski in mednarodni semenj od 12. do 25. aprila 1928. Uprava semnja ima naslov: »Palais de l'habitation parc de cinquanteheaire».

Razsodišče pri Mednarodni irgovinski zbornici. V svrhu hitrejšega in ekspedientnejšega reševanja gospodarskih sporov med podjetniki raznih držav je ustanovila Mednarodna irgovska zbornica razsodišča, ki funkcionirajo z največjim zadovoljstvom gospodarskih krogov celega sveta. Nova klauzula, ki zajame kompetenco tega razsodišča in ki za reševanje sporov mora biti navedena v sklepnih pismih domačih tvrdk z tvrdkami se glasi: »Vsi spori, ki bi nastali iz te pogodbe se rešijo po pravilniku arbitražnega razsodišča mednarodne irgovske zbornice, po enem ali več razsodnikih, imenovanih v zmislu tega pravilnika.« Zbornica za irgovino, obrt in industrijo opozarja na to ustanovo zlasti vse naše izvoznike. Nacionalni odbor kraljevine SHS Mednarodne irgovske zbornice v Beogradu, daje o razsodišču interesentom vedno rade volje vse potrebne informacije.

Razstava poljedelskih strojev v Parizu. V Parizu se vrši od 21. do 29. januarja 1928 v »Palais des Expositions, Porte de Versailles«, VIII. razstava poljedelskih strojev pod protektoratom francoskega poljskega ministristva. Odbor razstave (Paris — VIII. Rue Jean — goujen 8) je interesentom s podrobnejšimi informacijami rade volje na razpolago.

IV. irgovinski in mednarodni semenj v Lillu se vrši od 6. do 22. aprila 1928. Uprava vesejema je dala na razpolago vsem našim zbornicam poseben prostor za organizacijo kolektivne razstave domače produkcije potom grafikonov, fotografij in vzorcev. Stroški za to razstavo bi znašali samo 25 frankov za vsako podjetje, čegar firma bi bila objavljena v oficijelnem katalogu semnja. Podjetja, ki žele razstaviti na kolektivni razstavi se naj javijo pri Zbornici za irgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

JKKOLJ
Pletenine s to znambo so najboljšie!

Velovniki za dame in gospode. — Zemperji, puloverji, kostumi.

Akviziterji

vešči nabiranja oglasov po hotelih, pensionih, industrijah in trgovskih podjetjih v Ljubljani in okolici, dobro upeljani, se iščejo za nabiranje oglasov za neko službeno jugoslovensko izdanje. Visoka provizija. Marljivim zastopnikom se nudi lep postranski zaslužek. Ponudbe v slovenskem ali nemškem jeziku je nasloviti z navedbo prvovrstnih referenc na »Agencija Annunci Interreclam«, Trst, Via Carducci No 12.

RUSKA SAMOPERSIFLAZA.

»Fitomnost« objavlja celo vrsto ruskih anekdot. Evo par primerov:
Bila je tema noč. Pred hišo meža NEP-a se ustavi avtomobil. Par ljudi pride po stopnicah pred vrata njegovega stanovanja. Pri-

čno na vse pretege zvoniti. V stanovanju izbruhne pravcata panika. Stanovalec letajo semtertja, skrivajo knjige, zaigajo listine, mečejo denar skozi okno ter tlačijo, »kar je odveč« pod kanape. Nenadoma zakliče eden od pred vratni čakajočih: »Ne bojte se vendar. Nismo prišli revidirati — radi bi samo malo plenili.«

Pri izpolnitvi prijavnice je zapisal židov v stolpec za starost, da je star 40 let. V polnem listu pa je bilo zapisano, da je star 50 let. Zakaj je utajil 10 let? — Ker je bilo življenje, ki ga je živel zadnjih 10 let, tako slabo, da po njegovem mnenju sploh nič ne šteje.

O Lunačarskem pripovedujejo, da ljubi lepe igralke. Anekdota pripoveduje. Eden od Trockijevih slug se prepara z enim od slug Lunačarskega — anekdota datira še iz prejšnjih časov — čegav gospodar je bolj moder in bolj spreten. Prvi sluga pravi: Ko gre moj gospodar spat, položi bilježnico in svinčnik pod blazino. Ponoči razmišlja in nolira. Ko se zjutraj zbudi, je vse gotovo. To še ni nič, se odreže drugi, moj komisar se vleže med stenografinjo in strojepisko. Ko zjutraj vstane, je pravtako vse gotovo.

Učiteljica kmetijskega gospodarstva se je zaljubila v Kalinina, ki ga je videla pri nekem predavanju. Pisala mu je navdušeno pismo, v katerem pravi, da bi imela rada ž njim otroka. Kalinin je pismo prečital, nato pa napisal pod tekst: »Se odstopi v izvršitev Lunačarskemu.«

Kjer gre za kako ugodnost, ima v sovietski Rusiji proletarski študent principijelno vedno prednost pred neproletarskim. Ob priložnostih. Ob priliki šolske inspekcije vprašajo plahoga dijaka: Kaj je bila vaša mati? — Kmetica. — In oče? — Dva delavca.

DIJASKI IZGREDI V VELIKEM VARADINU. Center izgredov, kavarna »Royal«.

Elja Erenburg:

106

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(iz ruščine prevedel S. L.)

Takrat pa Andrej ni več vzdržal. Skočil je pokoncu, težko dihajoč od sočutja in bolečine. Pozabil je, da stoji pred sodiščem in ni mislil na žaljive besede Aglaje o Jeanne-i. Videl je samo gorje, samo muke, in tega ni mogel prenesti.

— Aglaja! Ljuba! Ne govori več! Ni treba!

Predsednik je zvonil. Tolmač je prevedel Andrejeve besede. Državni pravdnik je napel ušesa. V dvorani je potihnil smeh in nastopila je težka, napeta tišina. Aglaja pa ni slišala Andrejeve prošnje, ampak je čutila, da jo prevzema edino zloba, čuvstvo razžaljenosti in strastna želja, da bi tem veselim, brezdušnim ljudem v obraz zabrusila ostro resnico. In spot se je razlegalo njeno lojanje:

— Pomislili bi rajši, kako je on do tega prišel, kakor pa, da se režite. Saj je bil ljubeznjiv. Kako je imel rad svojo šašenjko! Še muhe ni mogel razžaliti. Če pa je zdaj umoril človeka, ste krivi vi sami. Saj je sestra slišala, da je on z njo govoril po francosko. Torej je Francozinja — kača! Ona ga

je pripravila do tega. Pri nas, v Rusiji, takih žensk niti ni, razven mogoče židovke...

Aglajo so odvedli. Gospoda Gourmota je porazil učinek pričevanja njegove priče, ki mu je izbila glavno karto iz rok. Porotnik-branjevec je pošepetal porotniku-učitelju lepopisja:

— Kakšna justična zmota naj bo tukaj? Saj še lastna njegova žena verjame v njegovo krivdo.

V dvorani se je hihitanje mešalo z ogorčenim šepetanjem.

Andrej se je ves sključil in ni na nikogar več gledal. Mera trpljenja, ki ga je bil doležen, že ni bila več človeška mera. Bil je običajen, vesel človek, ki so ga prisilili, da je junak. Zdal pa se zahtevajo, da bi bil tudi neobčutljiv in negibljiv ko lesen malik. Vse njegovo življenje se pa zaključuje s farso in k njegovi smrti so mu še privedli sem klobuk s petelinjim peresom — kraguljičke šeme nad težko tragedijo. Andrej si je želel samo še tišino četrtega objekta v jetnišnici Sainté.

In med takim splošnim razpoloženjem je govoril državni pravdnik. Govoril je kratko, suho in delovito. Ponovno je preštel vse dokaze in logično pojasnil absurdno vedenje in molčanje obtoženca. Nedožni ljudi se tako

ne vedejo. Pripomnil je tudi, da popolnoma razume gorje žene, ki hoče zvaliti vso krivdco na neko neznano žensko, samo da bi rešila moža. Porotniki naj se pa držijo svoje vesti. Zločin je umazan, storjen izključno iz koristoljubja, in tak, da ni mogoče govoriti o človeških čuvstvih. Zločin je odmev povojnega razkroja centralne in vzhodne Evrope. Zločinski elementi silijo v Francijo kot v bogato in mirno državo. Stroga in brezobzirna obsodba je tukaj nujna, ker je treba take rane na narodnem telesu takoj od začetka izžgati. Vsako usmiljenje napram zločincu bi bila brezvestna brezobzirnost napram poštenim in mirnim državljanom. Morilec mora umreti, ker gre za zaščito življenja.

Dvorana je poslušala govor v napeti tišini. Porotniki so pritrujajoče prikimavali. Državni pravdnik in porotniki so si bili edini.

Prišel je na vrsto zagovornik. Gospod Gourmot si je popravil haljo, izpil kozarec vode in začel svoj skrbno zasnovani govor. Govoril je svečano, preobloženo in tako izbito, da so še branjevcu na porotnih klopeh prišli v zadrego. Vsi latinski pregovori, vse neumestno citirane misli in vse deklamacije znamenitih stihov so izzvale samo zonanje. Govor je bil obširen in mučno zategnjen. Za-

govornik se je opiral na izpovedbo slepice. Videlo se pa je takoj, da v dvorani ni več Gabrijelinih oči. Kdo naj se pa pri presojanju opira na neka čuvstva!

Gospod Ourmot je začel razkladati svojo verzijo umora. Porotniki naj ne pozabijo, da je nečakinja umorjenega skrivnostno izginila tik pred umorom. Čuditi se je treba izredno malomarni preiskavi. Nihče ni niti poskusil, da bi se našlo Jeanne-o Ney, ki je prav mogoče soudeležena pri umoru.

Andreja ni nihče več opazoval. Vsi so se ga že naveličali. In tako sta samo žandarja opazila, da z obtožencem ni nekaj v redu. Andrej se je zdaj privzdigoval, zdaj spet zagrebal glavo med dlani, da bi ne slišal odvetnika, ki ga je mrzil, ker se mu je zedlo, da hoče na vsak način pogubiti Jeanne-o. Malo da ni zakričal na vso dvorano: »Samo jaz sem umoril, samo jaz.« Zadrževala ga je samo zavest, da mora molčati in ne izdajati svoje razburjenosti, da bi se res ne oprjel kdo zagovornikove verzije umora. Andrej je molčal in samo žandarja sta videla, koliko ga to premaganje stane. Ta dva sta pa bila vajena ljudi na zatožni klopi in se nista več zanimala za njihove težave.

(Dalje prih.)

VINOCET
tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.
Zahtevajte ponudbo. — Telefon šte. 2389.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 12, II. nadst.

TISKARNA »MERKUR«
GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV 25
ELEFON ŠTEV. 2552. TELEFON ŠTEV. 2552.
Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoče.

ŠTAMPILJE
etikete
SITAR & SVETEK
Ljubljana
S. Petra c. 13

Širite
»Narodni Dnevnik«

MALI OGLASI.
Za vsako besedo se plača 50 par. Za dohelo tiskano po Din.

Pozor!
Vsakovrstne ure in stalinno dobite ceno popravljeno z jamstvom ter v najkrajšem času. — D. Marinko, urar, Ljubljana, Florijanska ul. 31.

Išče se
stanovanje, obstoječe iz kuhinje ter dveh sob v centru mesta. Plača se dobro. Ponudba na upravo lista pod »Stanovanjec«.